

Citation / Atıf: Onay, Y. & Manioğlu O. (2026). Küresel Ekonomik Rekabet: Modern Savaşın Sistemik Cephesi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 7(1), 180–193. <https://doi.org/10.71284/jmtpr.2026719>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA MAKALESİ

KÜRESEL EKONOMİK REKABET: MODERN SAVAŞIN SİSTEMİK CEPHESİ

GLOBAL ECONOMIC COMPETITION: A CONTINUOUS SYSTEMIC FRONT OF MODERN WARFARE

Yaşar Onay¹ Oğuzhan Manioğlu²

¹ Prof. Dr., İstanbul Kent Üniversitesi, İktisadi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Türkiye,
e-mail: yasar.onay@kent.edu.tr

² Arş. Gör., İstanbul Kent Üniversitesi, İktisadi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Türkiye,
e-mail: oguzhan.manioglu@kent.edu.tr

Etik Beyan	Ethical Statement
Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Yaşar Onay Oğuzhan Manioğlu	It is declared that scientific and ethical principles were complied with during the preparation of this study and all the studies used are cited in the bibliography Yaşar Onay Oğuzhan Manioğlu
İntihal	Plagiarism
Bu makalede intihal taraması yapılmış ve intihal içermediği teyit edilmiştir. İntihal.net - Turnitin	This article has been scanned for plagiarism and it has been confirmed that it does not contain plagiarism. İntihal.net - Turnitin
Yapay Zekâ Kullanımı	Use of Artificial Intelligence
Bu çalışmada, YÖK'ün "Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber"ine uygun biçimde, üretken yapay zekâ yalnızca yazım desteği amacıyla sınırlı ölçüde kullanılmıştır. Tüm içerik, bilimsel yöntem ve etik ilkelere uygun olarak yazar(lar) tarafından üretilmiştir. Yaşar Onay Oğuzhan Manioğlu	In this study, generative AI tools were used only for limited writing support in line with the ethical guidelines of the Turkish Council of Higher Education. The full content was created by the author(s) in accordance with scientific and ethical standards Yaşar Onay Oğuzhan Manioğlu
Hakem Sayısı Referees	Değerlendirme Review
İki Dış Hakem Two External Referees	Çift Kör Hakemlik Double Blind Referee
Etik Bildirim Complaints	

academicianstudies@gmail.com

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Telif Hakkı & Lisans | Copyright & License

The copyright of the works published in our journal remains with the authors, while the journal retains the rights for commercial use. All published works are made available as open access under the *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives (CC BY-NC-ND)* license.

Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakları yazarlara, ticari kullanım hakkı dergimize aittir. Yayımlanan çalışmalar CC-BY-NC-ND lisansı altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

KÜRESEL EKONOMİK REKABET: MODERN SAVAŞIN SİSTEMİK CEPHESİ

Özet

Bu çalışma, küresel ekonomik rekabetin günümüz uluslararası sisteminde klasik piyasa rekabeti anlayışının ötesine geçerek modern stratejik çatışmanın süreklilik arz eden ve sistemik bir boyutu haline geldiğini ileri sürmektedir. Ekonomik yaptırımlar, finansal sistemlerden dışlama mekanizmaları, teknoloji transferlerine yönelik kısıtlamalar, enerji bağımlılıkları ve küresel tedarik zincirlerinde gözlenen yeniden yapılanma süreçleri, devletlerin askeri güç kullanımına başvurmaksızın rakipleri üzerinde yapısal ve uzun vadeli stratejik baskı kurabildiğini göstermektedir. Makale, bu dönüşümü savaşın değişen doğası bağlamında kavramsal ve analitik bir çerçeve içinde ele almakta; ekonomik araçların hangi mekanizmalar aracılığıyla süreklilik arz eden bir çatışma pratiğine dönüştüğünü incelemektedir. Nitel araştırma tasarımı çerçevesinde yürütülen çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri ile Çin arasındaki stratejik ekonomik rekabet, Rusya'ya yönelik yaptırım rejimleri, İran'a uygulanan uzun süreli ekonomik yaptırımlar ve Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği kırılganlığı karşılaştırmalı vaka analizi yöntemiyle değerlendirilmektedir. Bu vakalar, ekonomik gücün farklı biçimlerde nasıl bir stratejik baskı ve çatışma aracı olarak işlev gördüğünü ortaya koyan tamamlayıcı örnekler olarak ele alınmaktadır. Bulgular, ekonomik araçların yalnızca tamamlayıcı politika unsurları olmadığını; farklı bağlamlarda yapısal rekabet, yaptırım temelli dışlama, ekonomik izolasyon ve enerji bağımlılığı üzerinden modern stratejik çatışmanın merkezî bileşenleri haline gelebildiğini göstermektedir. İncelenen vakalar, ekonomik araçların hem uzun vadeli rekabet süreçlerinde hem de kriz dönemlerinde devletlerin davranışlarını şekillendiren etkili güç unsurları olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede çalışma, ekonomik rekabet ile savaş arasındaki sınırların giderek geçirgen hale geldiğini göstermekte ve savaş ile rekabet kavramlarının yeniden değerlendirilmesini gerektiren teorik ve analitik çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Ekonomik Rekabet, Ekonomik Savaş, Yaptırımlar, Jeoekonomi, Uluslararası Sistem

JEL Kodları: F51, F52, F59, H56

GLOBAL ECONOMIC COMPETITION: A CONTINUOUS SYSTEMIC FRONT OF MODERN WARFARE

Abstract

This study argues that global economic competition has evolved beyond the traditional understanding of market rivalry and has become a continuous and systemic dimension of contemporary strategic conflict in the international system. Economic sanctions, exclusion from financial systems, restrictions on technology transfers, energy dependencies, and the restructuring of global supply chains demonstrate how states can exert structural and long-term strategic pressure on their rivals without resorting to the use of military force. The article examines this transformation within the context of the changing nature of war and develops a conceptual and analytical framework to explain the mechanisms through which economic instruments have become enduring tools of strategic conflict. Employing a qualitative research design, the study conducts a comparative case analysis of four cases: the strategic economic rivalry between the United States and China, sanction regimes imposed on Russia, the long-term economic sanctions directed against Iran, and the European Union's energy security vulnerability. These cases are analyzed as complementary examples illustrating different manifestations of economic power as a tool of strategic pressure and conflict. The findings demonstrate that economic instruments are no longer merely complementary policy tools but have become central components of contemporary strategic conflict through mechanisms such as structural competition, sanctions-based exclusion, economic isolation, and energy dependence. The selected cases reveal that economic instruments can effectively shape state behavior in both long-term competitive dynamics and crisis-driven contexts. In this regard, the study shows that the boundaries between economic competition and war are becoming increasingly blurred and offers theoretical and analytical implications that call for a reconsideration of the relationship between war, competition, and economic power in contemporary international politics.

Keywords: Global Economic Competition, Economic Warfare, Sanctions, Geoeconomics, International System

JEL Codes: F51, F52, F59, H56

1. GİRİŞ

Savaş, uzun yıllar boyunca ağırlıklı olarak askeri güç kullanımı ve silahlı çatışma üzerinden tanımlanmıştır. Klasik yaklaşımlar, savaşın taraflarını, cephelerini ve sonuçlarını büyük ölçüde fiziksel şiddet temelinde ele almış; ekonomik unsurları ise çoğu zaman ikincil ya da destekleyici bir unsur olarak değerlendirmiştir (Carl von Clausewitz, 1832/1976).

Bununla birlikte, küreselleşmenin hız kazanması, ekonomik karşılıklı bağımlılığın derinleşmesi ve finansal ağların küresel ölçekte bütünleşmesi, devletler arası çatışma biçimlerinde önemli bir dönüşümü beraberinde getirmiştir. Günümüzde rekabet yalnızca askeri kapasite üzerinden değil; finansal sistemler, ticaret rejimleri, enerji arz güvenliği, kritik teknolojilere erişim ve küresel tedarik zincirleri üzerinden yürütülmektedir (Robert Gilpin, 2001). Bu dönüşüm, uluslararası sistemde çatışmanın mekânsal ve kurumsal yapısını yeniden şekillendirmiştir.

Bu yeni yapıda savaş çoğu zaman ilan edilmeden yürütülmekte; cephe hatları coğrafi sınırların ötesine geçerek finansal ağlarda, piyasalarda ve küresel üretim sistemlerinde oluşmaktadır. Ekonomik yaptırımlar, finansal sistemlerden dışlama, teknoloji transferlerinin sınırlandırılması ve tedarik zincirlerinin yeniden yapılandırılması gibi araçlar, artık geçici kriz tepkileri olmaktan çıkmış; sürekli kullanılan stratejik rekabet araçlarına dönüşmüştür (David A. Baldwin, 1985). Bu araçlar yalnızca ekonomik performansı değil, aynı zamanda hedef devletlerin siyasal karar alma süreçlerini ve uzun vadeli stratejik yönelimlerini de doğrudan etkilemektedir.

Son yıllardaki gelişmeler, bu dönüşümün konjonktürel değil yapısal olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Rusya'ya yönelik yaptırım rejimleri, Amerika Birleşik Devletleri ile Çin arasındaki teknoloji ve ticaret temelli rekabet ve küresel tedarik zincirlerinde yaşanan kırılmalar, birbirinden bağımsız olgular olarak değerlendirilemez. Bu süreçler, modern savaşın askeri olmayan fakat stratejik sonuçlar üreten yeni bir cepheye taşındığını göstermektedir (Henry Farrell & Abraham L. Newman, 2019).

Bu çalışmada “modern savaş”, yalnızca silahlı çatışmaları değil; devletlerin rakiplerini sistematik biçimde zayıflatmayı hedefleyen ekonomik, finansal ve teknolojik müdahaleleri kapsayan bütüncül bir çatışma biçimi olarak ele alınmaktadır. Temel varsayım, günümüz uluslararası sisteminde savaşın biçim değiştirdiği; doğrudan askeri çatışmaların yerini giderek ekonomik kuşatma, sistemik dışlama ve yapısal baskı mekanizmalarının aldığı yönündedir.

Günümüz büyük güç rekabetinde ekonomik araçlar (ticaret, finans, teknoloji ve yaptırımlar) artık tali unsurlar değil, stratejik rekabetin kurucu bileşenleri haline gelmiştir. Ancak mevcut literatür bu dönüşümü çoğu zaman ya yaptırım etkinliği tartışmalarına indirgemekte ya da ABD–Çin rekabeti ile Rusya'ya yönelik yaptırım rejimlerini ayrı analitik alanlar olarak ele almaktadır. Bu durum, ekonomik araçların sistemik rolünü açıklamada parçalı bir literatür yapısı ortaya çıkarmaktadır.

Literatür iki temel eksiklik göstermektedir. İlk olarak, yaptırım çalışmaları çoğunlukla başarı/başarısızlık ikiliğine odaklanarak ekonomik araçların uzun vadeli yapısal etkilerini ihmal etmektedir. İkinci olarak, karşılıklı bağımlılık literatürü ekonomik ağların stratejik kullanımını açıklamakla birlikte, ABD–Çin rekabeti ile Rusya yaptırımlarını aynı analitik çerçevede bütünleştiren karşılaştırmalı çalışmalar oldukça sınırlıdır.

Bu doğrultuda çalışma üç temel katkı sunmaktadır:

- (i) Ekonomik devlet tartışmalarını yaptırım etkinliği odağının ötesine taşıyarak stratejik rekabet bağlamında ele almak,
- (ii) ABD–Çin rekabeti ile Rusya yaptırımlarını aynı analitik düzlemde birleştirmek,

(iii) Karşılaştırmalı vaka analizi yoluyla teori-pratik ilişkisini güçlendirmek.

Sonuç olarak çalışma, ekonomik araçların hangi koşullarda caydırıcı, sınırlayıcı veya dönüştürücü etkiler ürettiğini analiz ederek modern savaşın ekonomik boyutuna ilişkin literatüre daha bütüncül ve sistematik bir çerçeve kazandırmayı hedeflemektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Devletlerin ekonomik kapasitesi, uluslararası sistemdeki güç konumlarını belirleyen temel unsurlardan biri olmayı tarihsel olarak sürdürmüştür. Realist ve neo-realist yaklaşımlar ekonomik gücü çoğunlukla askeri kapasitenin üretimi ve sürdürülebilirliği açısından ele almış; ekonomik kaynakları, askeri gücün maddi altyapısını oluşturan yapısal bir unsur olarak değerlendirmiştir. Bu çerçevede ekonomi, savaşın doğrudan bir bileşeni olmaktan ziyade, askeri kapasitenin inşasını ve sürekliliğini mümkün kılan arka plan belirleyicisi olarak konumlandırılmıştır (Robert Gilpin, 2001).

Liberal yaklaşımlar ise özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde ekonomik karşılıklı bağımlılığın artmasının devletler arası çatışmayı azaltacağı varsayımına dayanmıştır. Bu perspektife göre ticaret hacmindeki genişleme, finansal entegrasyonun derinleşmesi ve küresel üretim ağlarının yoğunlaşması, savaşın maliyetlerini artırarak çatışmayı irrasyonel hale getirecektir. Ancak bu yaklaşım, ekonomik ilişkilerin büyük ölçüde simetrik ve siyasal olarak nötr olduğu varsayımına dayandığından, küresel sistemdeki güç asimetrisini açıklamakta sınırlı kalmaktadır.

Bu noktada Henry Farrell ve Abraham L. Newman tarafından geliştirilen “silahlandırılmış karşılıklı bağımlılık” yaklaşımı önemli bir teorik kırılma sunmaktadır. Bu yaklaşıma göre küresel finans, ticaret ve teknoloji ağlarının düğüm noktalarında yer alan devletler, bu yapısal konumlarını rakip aktörler üzerinde ekonomik baskı kurmak, erişimi kısıtlamak ve davranış değişikliği üretmek amacıyla stratejik biçimde kullanabilmektedir.

Bu çerçeve, karşılıklı bağımlılığın yalnızca istikrar ve iş birliği üreten bir mekanizma olmadığını; belirli yapısal koşullar altında asimetrik güç ilişkileri yaratarak stratejik baskı aracına dönüşebildiğini göstermektedir. Böylece ekonomi, uluslararası sistemde yalnızca devlet davranışlarını sınırlayan bir değişken olmaktan çıkarak, devletler arası rekabetin doğrudan yürütüldüğü bir güç alanı haline gelmektedir.

Bu dönüşüm, ekonomik araçların (ticaret, finans, teknoloji ve tedarik zincirleri) modern uluslararası rekabetin tamamlayıcı unsurları değil, bizzat kurucu bileşenleri haline geldiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ekonomik karşılıklı bağımlılık, günümüz uluslararası sisteminde hem iş birliği hem de çatışma üretebilen çift yönlü ve yapısal bir güç ilişkisi olarak değerlendirilmelidir.

2.2. Ekonomik Savaş, Yaptırımlar ve Finansal Mekanizmalar

Ekonomik yaptırımlar, devletlerin askeri güç kullanmaksızın rakip devletlerin davranışlarını etkilemek amacıyla başvurdukları en yaygın stratejik araçlardan biridir. David A. Baldwin tarafından geliştirilen “ekonomik devlet zanaatı” yaklaşımı, bu araçların dış politika repertuarı içindeki konumunu açıklamak açısından temel bir teorik çerçeve sunmaktadır. Bu yaklaşım, ekonomik araçların askeri güçten bağımsız değil; onunla kullanılan, bütünleşik ve stratejik bir kapasite olduğunu vurgulamaktadır.

Yaptırımların etkinliğine ilişkin literatürde Daniel W. Drezner, bu araçların sonuçlarının büyük ölçüde bağlamsal değişkenlere bağlı olduğunu kabul etmekle birlikte, özellikle çok taraflı ve kurumsallaşmış yaptırım rejimlerinin uzun vadede yapısal etkiler üretebildiğini ortaya koymaktadır. Bu tür rejimler yalnızca kısa vadeli ekonomik maliyetler yaratmakla kalmamakta; hedef devletlerin finansal entegrasyon düzeyini, yatırım kapasitesini ve uluslararası sistemle kurduğu bağlantıların niteliğini kalıcı biçimde dönüştürebilmektedir.

Bu çerçevede ekonomik yaptırımlar, finansal izolasyon mekanizmaları ve teknoloji transferi kısıtlamaları yalnızca ekonomik politika araçları değil, aynı zamanda doğrudan stratejik baskı enstrümanları olarak işlev görmektedir. Finansal sistemlerden dışlanma, küresel sermaye akışlarına erişimin sınırlandırılması ve kritik teknolojilere yönelik kısıtlamalar, hedef devletlerin ekonomik performansının ötesinde, stratejik özerklik ve uzun vadeli kalkınma kapasitesini de doğrudan etkilemektedir.

Bu noktada “ekonomik savaş” kavramı analitik bir kategori olarak önem kazanmaktadır. Devletler bu kavramı çoğu zaman normatif ve diplomatik gerekçelerle açık biçimde kullanmaktan kaçınsa da, uygulamada ortaya çıkan sonuçlar birçok durumda askeri çatışmaya benzer sistemik etkiler üretmektedir. Bu etkiler; ekonomik kapasitenin zayıflatılması, finansal sistemlere erişimin sınırlandırılması ve teknolojik gelişim alanlarının daraltılması gibi çok katmanlı mekanizmalar aracılığıyla ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışma, ekonomik savaş askeri çatışmanın yerine geçen geçici bir politika aracı olarak değil; modern uluslararası sistemde askeri ve askeri olmayan araçların iç içe geçtiği, süreklilik arz eden yapısal bir çatışma pratiği olarak ele almaktadır. Bu bağlamda ekonomik savaş, istisnai durumlara özgü bir araç olmaktan ziyade, uluslararası sistemin giderek kurumsallaşan yapısal özelliklerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

2.3. Jeoekonomi ve Modern Savaşın Sistemik Cephesi

Edward N. Luttwak tarafından geliştirilen jeoekonomi yaklaşımı, modern uluslararası rekabette çatışmanın ağırlık merkezinin askeri alandan ekonomik alana kaydığını ileri sürmektedir. Bu perspektife göre ticaret, finans ve teknoloji yalnızca ekonomik etkileşim alanları değil; aynı zamanda devletler arası rekabetin yeni stratejik dilini oluşturan temel araçlardır. Bu dönüşüm sürecinde devletler, klasik askeri cephelerin ötesinde piyasa yapıları, tedarik zincirleri ve küresel kurumsal ağlar üzerinde güç üretmeye yönelmektedir.

Jeoekonomi yaklaşımı, askeri ve ekonomik araçlar arasındaki geleneksel ayrımın giderek belirsizleştiği bir uluslararası ortamı tanımlamaktadır. Ticaret anlaşmaları, yatırım kısıtlamaları, teknoloji ihracat kontrolleri ve finansal düzenlemeler, klasik anlamda ekonomik veya teknik politika araçları olmaktan çıkarak stratejik baskı, yönlendirme ve dışlama mekanizmalarına dönüşmektedir. Bu durum, çatışmanın yalnızca araç setini değil, aynı zamanda zamansal sürekliliğini ve mekânsal sınırlarını da yeniden tanımlamaktadır.

Bu çalışmada jeoekonomi yaklaşımı, Henry Farrell ve Abraham L. Newman tarafından geliştirilen “silahlandırılmış karşılıklı bağımlılık” çerçevesi ve David A. Baldwin’ın ekonomik devlet zanaatı yaklaşımı ile ele alınmaktadır. Bu bütünlük teorik perspektif, ekonomik araçların yalnızca tamamlayıcı politika enstrümanları olmadığını; modern savaşın süreklilik arz eden ve sistemik bir cephe oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Bu cephe, ne belirli bir savaş ilanı ile başlamaktadır ne de klasik anlamda bir barış süreciyle sona ermektedir. Aksine, devletler arası rekabetin sürekli olarak yeniden üretildiği, düşük görünürlüklü ancak kalıcı bir çatışma alanı olarak işlemektedir. Bu yönüyle ekonomik rekabet, modern savaşın en görünmez fakat en istikrarlı boyutunu oluşturmaktadır.

Son dönemde yapılan çalışmalar da bu dönüşümün geçici bir eğilim olmadığını, aksine küresel ekonomik düzenin yapısal olarak yeniden şekillendiğini göstermektedir. Jeoekonomik araçların büyük güç rekabetinde kalıcı hale gelmesi, uluslararası sistemde parçalanma eğilimlerini ve ekonomik bloklaşmayı güçlendirmektedir (Henry Farrell & Abraham L. Newman, 2023; Aiyar vd., 2023).

3. ARAŞTIRMA VE ANALİZ

3.1. Araştırmanın Amacı, Yöntemi ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın temel amacı, küresel ekonomik rekabetin günümüz uluslararası sisteminde modern stratejik çatışmanın süreklilik arz eden ve sistemik bir boyutu haline geldiğini somut vakalar üzerinden analiz etmektir. Çalışma, ekonomik araçların askeri güç kullanımına alternatif kısa vadeli politika tepkileri olmaktan ziyade; uzun vadeli stratejik baskı, dışlama ve yeniden yapılandırma mekanizmaları olarak nasıl işlediğini incelemektedir.

Araştırma nitel araştırma tasarımı çerçevesinde yürütülmüş olup, belge analizi ve karşılaştırmalı vaka incelemesi yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Veri seti; resmî politika belgeleri, yaptırım rejimleri, uluslararası kuruluş raporları ve hakemli akademik literatürden oluşmaktadır. Bu yöntemsel yaklaşım, ekonomik araçların yalnızca sonuçlarını değil, aynı zamanda işleyiş mantığını, kurumsal bağlamını ve stratejik kullanım biçimlerini analiz etmeye imkân tanımaktadır.

Çalışma çoklu vaka (multiple-case study) tasarımına dayanmaktadır. Bu tasarım, karşılaştırmalı analiz literatüründe yer alan kuramsal örnekleme ve açıklayıcı gücü yüksek vaka seçimi yaklaşımına dayanmaktadır. Araştırmada dört temel vaka incelenmiştir: ABD-Çin stratejik ekonomik rekabeti, Rusya'ya yönelik yaptırım rejimleri, İran'a yönelik uzun süreli ekonomik yaptırımlar ve Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği kırılganlığı.

Bu vakalar, küresel ekonomik ağların farklı düğüm noktalarında yer alan aktörlerin ekonomik araçları nasıl stratejik baskı ve güç mekanizmalarına dönüştürdüğünü karşılaştırmalı biçimde analiz etme imkânı sunmaktadır.

Vaka seçimi üç temel kritere dayanmaktadır: (i) küresel ekonomik ağlarda merkezî veya kritik konumda bulunma, (ii) ekonomik araçların dış politika hedefleri doğrultusunda açık ve izlenebilir biçimde kullanılması ve (iii) uluslararası sistem üzerinde yapısal etki üretme kapasitesi. Bu kriterler, örneklemin rastlantısal değil, teorik olarak gerekçelendirilmiş bir seçim mantığına dayandığını göstermektedir.

Veri toplama süreci 2000–2024 dönemini kapsayan sistematik literatür taramasına dayanmaktadır. Özellikle 2014 sonrası Rusya'ya yönelik yaptırımlar, 2018 sonrası ABD-Çin teknoloji ve ticaret gerilimleri, İran'a yönelik uzun vadeli yaptırım rejimleri ve Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği kırılganlığı analize dâhil edilmiştir. Literatür taramasında Web of Science, Scopus ve Google Scholar veri tabanları kullanılmış; “economic statecraft”, “economic sanctions”, “US-China strategic competition”, “Russia sanctions”, “weaponized interdependence” ve “geoeconomics” anahtar kelimeleri üzerinden ilgili çalışmalar belirlenmiştir.

Dâhil etme kriterleri hakemli akademik yayınlar, uluslararası kuruluş raporları ve ekonomik araçların dış politika bağlamını analitik biçimde ele alan çalışmaları kapsamaktadır. Dışlama kriterleri ise yalnızca betimleyici nitelikte kalan, analitik çerçeve sunmayan ve araştırma sorusuyla doğrudan ilişkili olmayan kaynakları içermektedir.

Yöntemsel olarak çalışma analitik genelleme yaklaşımını benimsemekte olup istatistiksel genelleme iddiası taşımamaktadır. Bunun yerine, farklı bağlamlarda ekonomik araçların işleyiş mekanizmalarını karşılaştırmalı biçimde açıklamayı hedeflemektedir.

Sonuç olarak, çoklu vaka tasarımına dayalı bu yöntemsel yaklaşım, genelleme kapsamını sınırlamakla birlikte ekonomik ağların merkezindeki aktörlerin ekonomik araçları nasıl stratejik baskı ve güç mekanizmalarına dönüştürdüğünü derinlemesine ve karşılaştırmalı olarak analiz etme imkânı sunmaktadır. Açık ve sistematik seçim kriterleri ise çalışmanın metodolojik tutarlılığını, izlenebilirliğini ve araştırma tasarımının iç bütünlüğünü güçlendirmektedir.

3.2. Bulgular: Modern Ekonomik Savaşın Vaka Analizi

3.2.1. ABD-Çin Rekabeti: Yapısal ve Uzun Vadeli Ekonomik Çatışma

Amerika Birleşik Devletleri ile Çin arasındaki rekabet, klasik ticaret anlaşmazlıklarının ötesine geçerek teknoloji, finans ve küresel tedarik zincirleri üzerinden yürütülen uzun vadeli ve yapısal bir ekonomik çatışma biçimine dönüşmüştür. Bu rekabetin merkezinde özellikle yarı iletken endüstrisi, çip üretim ekipmanları ve ileri imalat kapasitesi yer almaktadır.

ABD'nin Çinli teknoloji firmalarına yönelik ihracat kontrolleri, Huawei gibi şirketleri hedef alan yaptırımlar ve özellikle ASML gibi kritik üretim düğümlerine yönelik teknoloji kısıtlamaları, ekonomik araçların yalnızca ticaret düzenleme mekanizmaları değil, aynı zamanda teknolojik gelişim patikalarını yönlendiren stratejik filtreleme araçları haline geldiğini göstermektedir (Bown, 2020).

Bu mekanizmaların etkisi yalnızca ihracatın azalmasıyla sınırlı kalmamış, Çin açısından üç düzeyli bir karar değişimi üretmiştir:

- (i) Kurumsal düzey: Çin, dışa bağımlı yüksek teknoloji üretim modelini “yerli ikame” (self-reliance) stratejisine kaydırmıştır.
- (ii) Sanayi politikası düzeyi: Devlet destekli yarı iletken fonları ve teknoloji sübvansiyonları artırılmıştır.
- (iii) Stratejik düzey: ABD merkezli teknoloji ekosistemine entegrasyon yerine alternatif tedarik ve üretim ağları oluşturulmaya başlanmıştır.

Dolayısıyla ekonomik araçlar burada yalnızca bir baskı mekanizması değil, Çin'in teknoloji egemenliği stratejisini yeniden tanımlamasına yol açan bir “stratejik uyum zorunluluğu” üretmiştir.

Buna ek olarak kritik minerallere erişim politikaları, doğrudan yabancı yatırım tarama mekanizmaları ve “decoupling” ile “de-risking” stratejileri, karar alma süreçlerinde uzun vadeli belirsizlik algısını artırarak Çin'in küresel ekonomik entegrasyon stratejisini yeniden şekillendirmiştir.

Bu çerçevede ABD-Çin vakası, ekonomik araçların yalnızca kısa vadeli kriz yönetimi değil, aynı zamanda devletlerin sanayi politikası tercihlerini, teknoloji yatırım önceliklerini ve küresel entegrasyon kararlarını yeniden yapılandıran yapısal bir baskı rejimi haline geldiğini göstermektedir.

3.2.2. Rusya Vakası: Kriz Odaklı Sistemsel Dışlama

Rusya'ya yönelik yaptırım rejimleri, ekonomik araçların modern çatışma ortamında hızlı ve yoğun sistemik etki üretebildiğini gösteren en belirgin örneklerden biridir. Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında uygulanan yaptırımlar, ticaret kısıtlarının ötesine geçerek finansal sistemlerden dışlama, enerji piyasalarına müdahale ve teknoloji transferlerinin kesilmesi gibi çok katmanlı bir baskı yapısına dönüşmüştür.

SWIFT sisteminden çıkarılma, enerji fiyat tavanı uygulamaları ve geniş ölçekli finansal yaptırımlar, Rusya ekonomisinde sadece gelir kaybı değil, aynı zamanda karar alma kapasitesinin daralması sonucunu üretmiştir (Tooze, 2022).

Bu süreç üç kritik mekanizma üzerinden işleyiş göstermiştir:

- (i) Finansal karar mekanizmasının sıkışması: Devletin uluslararası borçlanma ve rezerv yönetimi kapasitesi daralmıştır.
- (ii) Kurumsal adaptasyon baskısı: Bankacılık sistemi alternatif ödeme ağlarına yönelmek zorunda kalmıştır.

(iii) Politik ekonomi düzeyi: Enerji gelirlerine aşırı bağımlılık daha görünür hale gelmiş ve devlet bütçe planlaması kısa vadeli hale gelmiştir.

Bu mekanizmaların birleşimi, Rusya'nın dış ekonomik şoklara karşı politik esneklik kapasitesini azaltmış, aynı zamanda dış politika davranışında daha yüksek maliyetli ve riskli stratejilere yönelme eğilimini artırmıştır.

Bu vaka, ekonomik yaptırımların yalnızca ekonomik performansı değil, doğrudan devletin stratejik karar alma esnekliğini ve dış politika manevra alanını daraltan bir "sistemsel kuşatma" üretme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir.

3.2.3. İran Vakası: Uzun Süreli Ekonomik Yıpratma

İran'a yönelik yaptırımlar, ekonomik savaşın süreklilik ve yıpratma boyutunu ortaya koyan önemli bir örnek teşkil etmektedir. Nükleer program gerekçesiyle başlatılan yaptırım rejimleri, İran ekonomisinin küresel finans sistemiyle entegrasyonunu zayıflatmış; enerji ihracatı, yatırım akışları ve teknolojiye erişim üzerinde kalıcı kısıtlar oluşturmuştur (Nephew, 2018).

Bu süreçte ekonomik baskı, İran'ın karar alma mekanizmalarında kronik bir adaptasyon rejimi üretmiştir. Özellikle:

(i) Dış ticarete aracı ülkelere bağımlılık artmıştır.

(ii) Döviz rejimi ve enerji ihracatı devlet kontrolüne daha fazla alınmıştır.

(iii) Ekonomik belirsizlik, dış politika kararlarında kısa vadeli risk minimizasyonunu öne çıkarmıştır.

Bu durum, ekonomik yaptırımların yalnızca ekonomik kapasiteyi değil, aynı zamanda devletin uzun vadeli stratejik planlama ufkunu daraltan yapısal bir baskı rejimi oluşturduğunu göstermektedir.

İran vakası, ekonomik savaşın yalnızca büyük güçlere değil, orta ölçekli aktörlere karşı da sürekli davranış yönlendirme üreten bir kontrol mekanizması olarak işlediğini ortaya koymaktadır.

3.2.4. Avrupa Birliği ve Enerji Güvenliği: Dolaylı Ekonomik Cephe

Avrupa Birliği'nin Rusya ile yaşadığı enerji krizi, ekonomik çatışmanın yalnızca hedef devletleri değil, aynı zamanda uygulayıcı ve aracı aktörleri de etkileyen karşılıklı bir sistem ürettiğini göstermektedir.

Enerji arzının kesintiye uğraması, Avrupa Birliği içinde üç düzeyde karar değişimi üretmiştir:

(i) Enerji politikası düzeyi: Rusya'ya bağımlılığın azaltılması ve alternatif tedarik kaynaklarına yönelim.

(ii) Sanayi ve fiyat politikası: Enerji fiyat şoklarına karşı sübvansiyon ve piyasa müdahaleleri.

(iii) Stratejik düzey: Enerji güvenliğinin artık ulusal güvenlik meselesi olarak tanımlanması.

Bu süreç, ekonomik çatışmanın yalnızca "yaptırım uygulanan tarafı" değil, aynı zamanda uygulayan tarafı da dönüştürdüğünü göstermektedir (Goldthau & Sitter, 2015).

Dolayısıyla bu vaka, ekonomik araçların doğrusal değil, karşılıklı bağımlılık üzerinden yayılan geri beslemeli bir etki sistemi ürettiğini ortaya koymaktadır.

3.3. Karşılaştırmalı Değerlendirme

Bu vakalar birlikte değerlendirildiğinde, ekonomik araçların modern çatışma ortamında ikincil veya tamamlayıcı unsurlar olmaktan çıkarak stratejik rekabetin merkezî bileşenleri haline geldiği açık biçimde görülmektedir. ABD-Çin rekabeti, teknoloji, üretim kapasitesi ve tedarik zinciri mimarisi ekseninde şekillenen uzun vadeli, yapısal ve sistem kurucu bir ekonomik çatışma örneği sunarken; Rusya vakası,

finansal sistemlere erişimin kesilmesi yoluyla işleyen ani, yoğun ve sistemik bir dışlama modelini temsil etmektedir. İran örneği ise ekonomik araçların zaman içinde birikerek devlet kapasitesini aşındıran, uzun süreli ve kronik bir yıpratma rejimi olarak kurumsallaştığını göstermektedir.

Bu farklı örüntüler, ekonomik savaşın tek bir stratejik modele indirgenemeyeceğini; aksine bağlama, hedef aktörün küresel sistem içindeki konumuna ve kullanılan aracın niteliğine göre farklılaşan esnek bir müdahale repertuarı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte tüm vakalarda ortaklaşan temel mekanizma, ekonomik araçların devletlerin karar alma süreçlerinde “kısıtlı rasyonalite ve zorunlu uyum” üretmesidir. Yaptırımlar, finansal dışlama ve teknoloji kısıtları; doğrudan ekonomik kayıptan öte, devletlerin stratejik seçenek setini daraltarak dış politika ve ekonomik politika kararlarını yeniden yapılandırmaya zorlayan bir baskı alanı yaratmaktadır.

Bu nedenle ekonomik araçlar, yalnızca dış politika repertuarında destekleyici unsurlar olmaktan çıkmakta; devlet davranışını dolaylı olarak şekillendiren, karar mekanizmalarını kısıtlayan ve stratejik yönelimleri yeniden tanımlayan yapısal güç araçları haline gelmektedir.

Tablo 1. Modern Ekonomik Savaşın Karşılaştırmalı Vaka Analizi

Vaka	Kullanılan Temel Araç	Hedeflenen Stratejik Sonuç	Gözlenen Sonuç	Hedef Aktörün Uyum Stratejisi
ABD-Çin Rekabeti	• Teknoloji ihracat kontrolleri, yarı iletken kısıtlamaları, yatırım denetimleri	• Çin’in ileri teknoloji kapasitesini sınırlandırmak ve stratejik bağımlılığı sürdürmek	• Çin’in teknoloji geliştirme maliyetlerinde artış ve küresel tedarik zincirlerinde yeniden yapılanma	• Yerli üretim kapasitesinin artırılması, teknoloji sübvansiyonları ve alternatif tedarik ağlarının geliştirilmesi
Rusya	• Finansal yaptırımlar, SWIFT kısıtlamaları, enerji fiyat tavanı uygulamaları	• Rusya’nın savaş finansman kapasitesini ve uluslararası ekonomik hareket alanını daraltmak	• Finansal entegrasyonun zayıflaması ve dış ekonomik işlemlerde maliyet artışı	• Alternatif ödeme sistemlerine yönelim ve Asya merkezli ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi
İran	• Uzun süreli ekonomik yaptırımlar ve finansal kısıtlamalar	• Nükleer program ve bölgesel politikalar üzerinde davranış değişikliği oluşturmak	• Ekonomik büyümede yavaşlama, yatırım kaybı ve finansal kırılganlıkların artması	• Aracı ticaret ağları, devlet kontrollü döviz mekanizmaları ve yaptırım aşma stratejileri
• Avrupa Birliği – Enerji Güvenliği	• Enerji arzının yeniden yapılandırılması ve Rus enerji bağımlılığının azaltılması	• Enerji güvenliğini artırmak ve stratejik kırılganlığı azaltmak	• Kısa vadede enerji maliyetlerinde artış, uzun vadede kaynak çeşitlendirmesi	• LNG yatırımları, alternatif tedarikçiler ve ortak enerji politikalarının geliştirilmesi

Tablo 1, modern ekonomik savaşın farklı bağlamlarda nasıl tezahür ettiğini karşılaştırmalı biçimde ortaya koymaktadır. Vakalar arasındaki farklılıklar, ekonomik savaşın tek tip bir strateji olmadığını; bağlama, aktörlerin sistem içindeki konumuna ve çatışmanın zamansal boyutuna göre değişen biçimler aldığını göstermektedir. Buna karşın tüm vakalarda ortak olan unsur, ekonomik araçların artık istisnai politika tercihleri değil, modern savaşın süreklilik arz eden ve sistemik bir cephesi haline gelmiş olmasıdır.

4. SONUÇ VE GENEL TARTIŞMA

Bu çalışmanın bulguları, ekonomik araçların günümüz uluslararası sisteminde yalnızca dış politika uygulamalarını destekleyen yardımcı unsurlar olarak değil, stratejik rekabetin doğrudan yürütüldüğü temel araçlar olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Karşılaştırmalı vaka analizi kapsamında incelenen ABD-Çin stratejik rekabeti, Rusya'ya yönelik yaptırımlar, İran'a uygulanan uzun süreli yaptırım rejimi ve Avrupa Birliği'nin enerji güvenliği kırılganlığı; ekonomik araçların farklı bağlamlarda benzer stratejik işlevler üstlenebildiğini göstermektedir.

Analiz edilen vakalar, ekonomik araçların etkilerinin yalnızca makroekonomik performansla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda devletlerin karar alma süreçleri, stratejik öncelikleri ve dış politika seçenekleri üzerinde doğrudan belirleyici sonuçlar ürettiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bu etkilerin niteliği ve yoğunluğu; hedef aktörün uluslararası sistemdeki konumu, karşılıklı bağımlılık düzeyi ve kullanılan ekonomik aracın türüne bağlı olarak farklılaşmaktadır.

Çalışmanın temel bulgusu, ekonomik yaptırımların, finansal dışlama mekanizmalarının, teknoloji kısıtlamalarının, enerji bağımlılıklarının ve tedarik zinciri müdahalelerinin günümüz uluslararası rekabetinde süreklilik arz eden yapısal baskı araçlarına dönüşmüş olmasıdır. Bu durum, ekonomik araçların yalnızca kriz dönemlerine özgü geçici politika enstrümanları olmaktan çıkarak, uzun vadeli stratejik rekabetin kurumsallaşmış bileşenleri haline geldiğini göstermektedir.

Bununla birlikte, bu dönüşüm ekonomik araçların her bağlamda aynı yoğunlukta ve aynı etki düzeyinde işlediği anlamına gelmemektedir. Aksine, ABD-Çin örneğinde görüldüğü üzere uzun vadeli ve yapısal rekabet dinamikleri; Rusya örneğinde ortaya çıkan hızlı ve yoğun yaptırım temelli dışlama süreçleri; İran örneğinde gözlenen kronik ve süreklilik arz eden ekonomik izolasyon rejimi; ve Avrupa Birliği örneğinde görülen enerji bağımlılığı kaynaklı kırılganlıklar, ekonomik araçların farklı stratejik bağlamlarda değişken etkiler ürettiğini göstermektedir.

Bu farklı örüntülere rağmen ortak nokta, ekonomik araçların uluslararası rekabetin dışsal unsurları olmaktan çıkarak stratejik çatışmanın yapısal bileşenleri haline gelmiş olmasıdır. Ekonomik güç artık yalnızca refah üretimiyle ilişkili bir alan değil, aynı zamanda güvenlik üretimi ve stratejik baskı kapasitesiyle doğrudan bağlantılı bir yapı olarak işlev görmektedir.

Politika yapıcılar açısından bu bulgular, ekonomik güvenlik ile ulusal güvenlik arasındaki ayrımın giderek belirsizleştiğine işaret etmektedir. Bu nedenle kritik tedarik zincirlerinde dayanıklılığın artırılması, stratejik sektörlerde tekel bağımlılıkların azaltılması ve finansal ile teknolojik altyapılarda çeşitliliğin sağlanması giderek daha kritik hale gelmektedir. Ayrıca ekonomik araçların yalnızca hedef aktörler üzerinde değil, küresel ekonomik sistemin tamamı üzerinde geri besleme etkileri ürettiği dikkate alınmalıdır.

Teorik açıdan çalışma, güvenlik çalışmalarında ekonomik boyutun artık ikincil bir analiz alanı olarak ele alınamayacağını göstermektedir. Ekonomi, yalnızca güvenliği destekleyen bir unsur değil; aynı zamanda güvenlik risklerinin üretildiği, dağıtıldığı ve dönüştürüldüğü temel bir stratejik alan haline gelmiştir. Bu bağlamda jeoekonomi, silahlandırılmış karşılıklı bağımlılık ve ekonomik devlet zanaatı yaklaşımlarının uluslararası güvenlik literatüründe daha merkezi bir konuma yerleştirilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

Gelecek araştırmalar açısından, ekonomik araçların siber alan ve hibrit çatışma biçimleriyle kesişimi, orta ve küçük ölçekli devletlerin bu yeni rekabet ortamındaki manevra kapasitesi ve çok taraflı kurumların dönüşen rolü önemli çalışma alanları olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca ekonomik çatışmaların iç siyaset, toplumsal dayanıklılık ve küresel yönetim yapıları üzerindeki etkilerinin daha ayrıntılı biçimde incelenmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak bu çalışma, modern çatışmanın yalnızca askeri güç üzerinden değil; finansal ağlar, ticaret sistemleri, enerji ilişkileri ve teknolojik altyapılar üzerinden de yürütüldüğünü göstermektedir. Bu çerçevede ekonomik rekabet, klasik anlamda “barışçıl etkileşim” alanı olmaktan giderek uzaklaşmakta; bağlama bağlı olarak değişen yoğunluklarda stratejik baskı üreten sistemik bir rekabet alanına dönüşmektedir.

ETİK BEYAN ve KATKI ORANLARI	
Yazar Katkı Oranı: 1. Yazar: %50 2. Yazar: %50	Contribution Rate 1. Author: %50 2. Author: %50
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.	Conflicts of Interest: No conflict of interest declared.
Etik Kurul İzni: Etik kurul izni gerektirmemektedir.	Ethics Committee Permission: This study does not require ethics committee approval.
Teşekkür	Acknowledgements

KAYNAKÇA

- Aiyar, S., Gopinath, G., Presbitero, A. F., & Topalova, P. (2023). *Geo-economic fragmentation and the future of multilateralism* (IMF Staff Discussion Note No. SDN/2023/001). International Monetary Fund.
- Baldwin, D. A. (1985). *Economic statecraft*. Princeton University Press.
- Bown, C. P. (2020). The 2018–2019 trade conflict: A one-year assessment and outlook. *Asian Economic Policy Review*, 15(1), 85–100. <https://doi.org/10.22004/ag.econ.301008>
- Clausewitz, C. von. (1976). *On war* (M. Howard & P. Paret, Eds.). Princeton University Press. (Original work published 1832)
- Drezner, D. W. (2011). Sanctions sometimes smart: Targeted sanctions in theory and practice. *International Studies Review*, 13(1), 96–108. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2486.2010.01001.x>
- Farrell, H., & Newman, A. L. (2019). Weaponized interdependence: How global economic networks shape state coercion. *International Security*, 44(1), 42–79. https://doi.org/10.1162/isec_a_00351
- Farrell, H., & Newman, A. L. (2023). Weaponized interdependence and global economic conflict. *Foreign Affairs*, 102(2), 70–83.
- Gilpin, R. (2001). *Global political economy: Understanding the international economic order*. Princeton University Press.
- Goldthau, A., & Sitter, N. (2015). *A liberal actor in a realist world: The European Union regulatory state and the global political economy of energy*. Oxford University Press.
- Luttwak, E. N. (1990). From geopolitics to geoeconomics: Logic of conflict, grammar of commerce. *The National Interest*, (20), 17–23. <https://www.jstor.org/stable/42894676>
- Nephew, R. (2018). *The art of sanctions: A view from the field*. Columbia University Press.
- Tooze, A. (2022). *Shutdown: How Covid shook the world's economy*. Viking.

GLOBAL ECONOMIC COMPETITION: A CONTINUOUS SYSTEMIC FRONT OF MODERN WARFARE

Extended Abstract

This study argues that global economic competition in the contemporary international system has moved beyond the logic of classical market rivalry and has increasingly become a persistent and structurally embedded dimension of modern strategic conflict. Rather than functioning merely as a supplementary element of interstate competition, economic instruments have become central mechanisms through which states pursue strategic objectives and exert pressure on rivals. Sanctions regimes, mechanisms of financial exclusion, restrictions on technology transfers, energy dependencies, and disruptions in global supply chains demonstrate that states can impose significant strategic costs without resorting to direct military force. The core argument of the article is that economic tools should no longer be understood solely as complements to military power but as constitutive instruments through which contemporary conflict is organized, sustained, and operationalized. This transformation is situated within broader structural changes associated with globalization and deep economic interdependence. As financial systems, trade networks, technological infrastructures, and energy markets have become increasingly integrated, the boundaries between war, competition, and peace have become progressively blurred. Strategic rivalry is therefore increasingly conducted through prolonged economic pressure, selective exclusion, regulatory competition, and the manipulation of interdependence. Conceptually, the study draws upon three complementary strands of literature. First, the geoeconomic perspective emphasizes the relocation of strategic competition from primarily military domains toward economic and technological arenas, where control over production networks, innovation ecosystems, and critical resources generates structural power. Second, the economic statecraft literature conceptualizes sanctions and related economic instruments as embedded and increasingly institutionalized components of foreign policy. Third, the framework of weaponized interdependence highlights how actors occupying central positions within global networks can transform asymmetric interdependence into coercive leverage. Together, these approaches challenge the assumption that economic interdependence necessarily promotes stability and instead reveal its potential to generate vulnerability, hierarchy, and persistent strategic competition. Methodologically, the study adopts a qualitative research design combining document analysis with comparative case study methodology. The empirical material consists of official policy documents, sanctions regimes, international organization reports, and peer-reviewed academic literature. Four cases are selected to capture distinct manifestations of economic coercion and strategic competition: the strategic economic rivalry between the United States and China, sanctions imposed on Russia following the Russia–Ukraine war, the long-term sanctions regime directed against Iran, and the European Union’s energy security vulnerabilities exposed by geopolitical crises. While this purposive case selection does not seek statistical generalization, it enables a comparative examination of the diverse mechanisms through which economic instruments are employed as tools of strategic conflict. The first case examines the strategic economic rivalry between the United States and China. The analysis demonstrates that competition has evolved beyond traditional trade disputes into a long-term structural struggle centered on advanced technologies, semiconductors, critical manufacturing capabilities, and supply-chain governance. Export controls, investment screening mechanisms, restrictions on key firms, and efforts to restructure production networks illustrate how economic instruments are used to shape technological trajectories and constrain long-term strategic capabilities. The second case focuses on sanctions imposed on Russia following the Russia–Ukraine war as an example of crisis-driven systemic exclusion. Restrictions on access to global financial infrastructures, technology export controls, targeted financial sanctions, and energy-related measures reveal how economic coercion can be rapidly intensified and institutionalized. The case illustrates the capacity of economic instruments to generate war-like effects while remaining below the threshold of direct military confrontation.

The third case analyzes the long-term sanctions regime directed against Iran. Unlike the Russian case, which emerged in response to a major geopolitical crisis, sanctions against Iran represent a prolonged and cumulative strategy of economic pressure. Financial restrictions, trade limitations, and barriers to international market access demonstrate how sustained economic isolation can be employed to influence state behavior over extended periods. The case highlights the endurance of economic coercion as a strategic instrument and its capacity to reshape domestic and external economic structures.

The fourth case examines the European Union's energy security vulnerabilities, particularly those revealed through disruptions in energy supply and geopolitical tensions. This case differs from the previous examples because it focuses less on the direct application of economic coercion and more on the strategic consequences of asymmetric interdependence. Dependence on external energy sources demonstrates how economic and infrastructural vulnerabilities can themselves become instruments of strategic influence and sources of geopolitical leverage.

A comparative assessment of these four cases reveals different pathways through which economic instruments operate within contemporary strategic conflict. The United States–China rivalry represents long-term structural competition; the Russian case illustrates rapid and intensive exclusionary coercion; the Iranian case demonstrates the cumulative effects of prolonged economic isolation; and the European Union case highlights the strategic implications of vulnerability arising from asymmetric interdependence. Despite these differences, all four cases indicate that the principal arena of contemporary competition increasingly lies within the architecture of global economic, financial, technological, and energy networks rather than in conventional territorial domains.

The study contributes to debates in security studies and international political economy by demonstrating that economic competition has become a durable and structurally significant dimension of contemporary strategic conflict. The findings suggest that analytical frameworks centered exclusively on military capabilities are insufficient for understanding the dynamics of modern interstate rivalry. Ultimately, the article concludes that contemporary conflict is increasingly mediated through economic networks, financial infrastructures, technological systems, and patterns of interdependence, thereby reshaping both the practice of strategic competition and the structure of the international system.

Keywords: Global Economic Competition, Economic Warfare, Sanctions, Geoeconomics, International System

JEL Codes: F51, F52, F59, H56